

Akuta sexuellt övergrepp mot puberterade ungdomar under 18 år (inom 7 dagar) - Handlingsplan

Innehåll

Sjuksköterska på Barnakuten.....	2
Barnmedicin bakjouren.....	2
Gynekologen	3
Barnskyddsteamet.....	3
BUP.....	4
Ungdomsmottagningen	4
Övergrepp som skett för >7 dagar sedan.....	4
Kontakter.....	4
Dokumenthistorik.....	4

Patienten ska alltid till Akutmottagningen för barn och ungdom, ingång 95/96, telefonnummer 018-611 58 36.

Observera att punkter angående gynekolog inte gäller pojkar men kan vara aktuellt för ickebinära ungdomar.

Se dokument [Sexuella övergrepp - akut \(inom 3 dagar\) omhändertagande av prepubertala barn - flickor och pojkar.pdf](#)

Sjuksköterska på Barnakuten

Sjuksköterska ska:

- Ta emot och registrerar patienten.
- Ta in patienten på ett undersökningsrum på barnakutmottagningen.
- Ringa in barnmedicinbakjour.
- Om aktuellt, ta fram spårsäkringssats med tillhörande dokumentmapp och kamera.
- Ta prover och ge vaccin som ordineras av läkare.
- Följa med patient till gynmottagning om barnmedicinbakjour inte kan.
- Lämna broschyr om Barnskyddsteamet till patienten.
- Kontrollera att ansvarig läkare fyllt i blanketten "Kriminaltekniska spår och prover".
- Låsa in spårsäkringssatsen, Guide för omhändertagande efter sexuella övergrepp och kamera enligt rutin.
- Checklista, se [Sexuella övergrepp mot puberterade flickor och pojkar under 18 år - Checklista för sjuksköterskor på Barnakuten.pdf](#)

Barnmedicin bakjouren

Bakjouren är medicinskt ansvarig för patienten och ska:

- Träffa patienten för att ta en anamnes och bedöma behovet av akut gynekologisk undersökning och kroppsundersökning och eventuell spårsäkring utifrån den uppgivna händelsen. För att ta anamnes se [Guide för omhändertagande efter sexuella övergrepp, \(nck.uu.se\)\(pdf\)](#)
- Göra bedömningen huruvida patienten är fullt puberterade och om nedanstående handläggning är lämplig i det enskilda fallet. Hänsyn ska tas bland annat till patientens allmäntillstånd, psykiska tillstånd och mognadsgrad.
- Bedöma patientens förmåga att medverka till en undersökning. Det är patienten som själv avgör om en fullständig undersökning eller delar av undersökningen ska göras.
- Ring jourhavande gynekolog för akut gynekologisk undersökning, spårsäkring och gynekologisk provtagning. Informera läkare om ungdom är ickebinär, trans mm. Övriga prover tas på barnakuten.
- Ordinerar barnakutens provpaket- "Barnskyddsprover".
- Ordinerar första dosen vaccin mot Hepatit B, som ges på Barnakuten, se [Sexuella övergrepp – PostExpositionsProfylax HIV, HEPATIT B - gäller för barn och ungdom under 18 år.pdf](#)
- Konsultera infektion bakjour vid behov, för diskussion om HIV-profylax se [Sexuella övergrepp – PostExpositionsProfylax HIV, HEPATIT B - gäller för barn och ungdom under 18 år.pdf](#)

- Genomföra en allmänmedicinsk kroppsundersökning, gärna på samma plats där den gynekologiska undersökningen kommer att äga rum. Dokumentera och ta bilder av eventuella skador.
- Om ungdom inte gå till gynekolog erbjuda akut p-piller och provtagning vid behov.
- Diktera anteckning och anmälan i Barnskyddsteamets skyddade journal inloggad i användarrollen "Läkare barnskyddsteamet".
- Skriva akutremiss från Akutmottagningen för barn och ungdom i Cosmic, ej diktat, till Barnskyddsteamet med text: "Uppföljning enligt rutin, se journal". **Skriv patientens kontaktuppgifter i remissen och vem som ska kontaktas.**
- Ansvarar för anmälan till socialtjänsten.
- Vid oro för patientens säkerhet kontakta socialtjänsten eller socialjouren telefonledes.
- Bedöma om patientens psykiska tillstånd kräver akut kontakt med Barn- och ungdomspsykiatri till exempel för suicidriskbedömning.
- Checklista se [Sexuella övergrepp - Checklista för Barnmedicinbakjouren.pdf](#)

Gynekologen

Gynekologen ska:

- Ta emot rapport från ansvarig barnläkare och utför gynekologisk undersökning med spårsäkring och provtagning för STI samt dokumentation enligt [Guide för omhändertagande efter sexuella övergrepp, \(nck.uu.se\)\(pdf\)](#).
- Spårsäkring sker på gynmottagningen om inget annat dokumenteras.
- Erbjuder akut p-piller vid behov.
- Om inte barnläkare är med under gyn undersökningen och spårsäkringen återrapportera till barnläkare efteråt.
- Diktera besöket i Barnskyddsteamets skyddade journal inloggad i användarrollen "Läkare barnskyddsteamet".
- Lämna ifyllt guide och spårskäringsansökan till Barnakuten, där de förvaras inlåsta för senare hämtning av Barnskyddsteamet eller polisen, [Guide för omhändertagande efter sexuella övergrepp, \(nck.uu.se\)\(pdf\)](#).

Barnskyddsteamet

Barnskyddsteamet ska:

- Erbjuder konsultation och rådgivning rörande medicinsk bedömning efter misstänkta sexuella övergrepp hos barn och ungdomar under 18 år.
- Boka tid för första uppföljning inom en vecka efter remiss från barnakuten.

- Ansvara för vidare medicinsk uppföljning, vaccinationer och provtagning för graviditet och STI.
- Ansvara för att se över patientens behov av psykologisk omhändertagande, vid behov remiss till annan vårdinstans.
- Hämta spårsäkringssats från Barnakuten om den inte är hämtad av polis.
- Erbjud remiss till Gynmottagning för uppföljande undersökning vid behov.
- Samverka med BUP, socialtjänsten, och rättsväsendet vid behov.

BUP

BUP utför konsultation vid behov efter remiss från barnläkare.

Ungdomsmottagningen

Ungdomsmottagningen, ej remissinstans. Patienten kan söka vård på eget initiativ utan krav på föräldrakontakt eller medverkan. [Ungdomsmottagning – omhändertagande av ungdomar utsatta för sexuellt övergrepp/våldtäkt](#)

Övergrepp som skett för >7 dagar sedan

Den medicinska handläggningen kan variera beroende på omständigheterna. Spårsäkring är inte aktuell efter övergrepp som skett för mer än 7 dagar sedan, men gynekologisk undersökning kan fortfarande vara befogad om patienten har någon form av symptom. Kan även vara aktuellt med provtagning för STI och graviditet. Kan även vara aktuellt med behandling eller dokumentation av skador.

Kontakter

Kontakter:

- Akutmottagningen för barn och ungdom, ingång 95/96, 018-611 58 36.
- Jourhavande barnmedicinbakjour eller Jourhavande gynekolog, 018-611 77 77.
- Barnskyddsteamets sjuksköterska, 018-611 03 83 (kontorstid).
- BUP Akuten, 018-611 25 29 (dygnet runt).
- Ungdomsmottagningen, se Umo.se för kontaktuppgifter.

Dokumenthistorik

Författare:

Gabriel Otterman, överläkare barns vård och hälsa. Verksamhetsområde Akademiska barnsjukhuset.

Steven Lucas, överläkare, barns vård och hälsa. Verksamhetsområde Akademiska barnsjukhuset.

Åsa Witkowski.

Granskare:

Ulrika Bäckman, överläkare, Akut barnsjukvård. Verksamhetsområde Akademiska barnsjukhuset.

Sara Sohlberg, överläkare, Kvinnosjukvård. Verksamhetsområde Akademiska sjukhuset.

Elizabeth Gold, biträdande överläkare, Barnskyddsteamet. Verksamhetsområde Akademiska barnsjukhuset.

Nina Mohlin, specialistsjuksköterska, Barnskyddsteamet. Verksamhetsområde Akademiska barnsjukhuset.

Datum:

2024-01-29 Redigerat text. Nytt provpaket 'Barnskyddsprover' finns, remiss till gynnottagning tas bort och ändras till telefonsamtal, remisstext till barnskyddsteamet: "Uppföljning enligt rutin, se journal.

2024-02-14 Carin Pommer DocPlusredaktör. Tillgänglighetsanpassat dokument samt anpassat titeln.

2024-06-24 Vilhelm Arvhult. Dokumentet har tillgänglighetsanpassats.

2026-05-26 Elizabeth Gold, biträdande överläkare, Barnskyddsteamet. Redigerat text. Ändring från akut inom 10 dagar till 7 dagar.